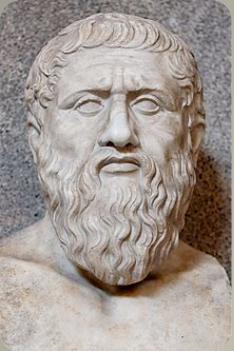

Tema 11 (1ª part): Europa a l'Edat Moderna (segle XVI)

1. L'Humanisme
2. El nou esperit del Renaixement
3. La reforma religiosa. La Contrareforma.
4. L'art del Renaixement

Plató

1. L'Humanisme

Aristòtil

- a. **Què és?** És un moviment de renovació cultural nascut a Itàlia al segle XV.
- b. **Quines quatre característiques té?**
 - I. Protagonisme de la raó i la llibertat de l'ésser humà.
 - II. Interès per la **cultura grecolatina** (Plató i Aristòtil).
 - III. Interès per la **ciència** i el progrés tècnic.
 - IV. Ús de les llengües vernacles en comptes del llatí.
- c. **Qui el va impulsar?** Les **acadèmies**, amb l'ajuda de savis i **mecenes** i les **universitats**.
- d. **Qui el va difondre?** La impremta (mitjan S. XV).²

2. El nou esperit del Renaixement (I)

- a. **Antropocentrisme:** L'home passa a ser el més important (humanisme), en comptes de Déu (com passava a l'Edat Mitjana). La societat de l'Era Moderna era **antropocèntrica** mentre que la medieval era **teocèntrica**.
- b. **Urbanització:** Les ciutats creixen. La noblesa deixa els castells i se'n construeix **palaus** a les ciutats.
- c. **Mecenatge:** Nobles i prínceps italians impulsen i financen els artistes del Renaixement.

2. El nou esperit del Renaixement (II)

- d. **Nous temes**: L'art ja no és només religiós, ja que apareixen temes **profans** i mitològics.
- e. **Bellesa ideal**: Els artistes cerquen l'harmonia i l'estètica a través de les '3 p': la perspectiva, les proporcions i la profunditat.
- f. **Reconeixement artístic**: L'artista signa les seves obres, ja no és anònim (com a l'Edat Mitjana), i té prestigi social.
- g. **Exemples**: Els genis Leonardo da Vinci i Miquel Àngel, l'escultor Donatello i el pintor Rafael.

3. La Reforma religiosa. La Contrareforma (I)

a. Causes de la Reforma (a l'Església hi havia):

- I. Molta corrupció.
- II. Luxe exagerat.
- III. Es pagaven diners per perdonar els pecats (**indulgències**).
- IV. Compravenda de càrrecs.

b. **Què és la Reforma?** Són moviments religiosos que volen trencar amb el Papa, que es desenvolupen al S.XVI i que reben el nom de **protestantisme**.

Martí Luter

Joan Calví

Enric VIII

3. La Reforma religiosa. La Contrareforma (II)

c. Tipus d'esglésies reformistes:

- I. **Luteranisme**: Creat per Martí Luter, monjo alemany que defensa que ens salvem per la fe i que podem interpretar lliurement la Bíblia.
- II. **Calvinisme**: Creat per Joan Calví, predicador suís que diu que estem predestinats per endavant.
- III. **Anglicanisme**: Creat pel rei d'Anglaterra Enric VIII, ja que no vol dependre de Roma (el Papa no li havia deixat divorciar-se de la seva dona), a banda, va repartir les terres de l'Església entre la noblesa.

3. La Reforma religiosa. La Contrareforma (III)

- d. La Contrareforma consisteix en reformar l'Església Catòlica, per tal d'eliminar els seus errors.
- I. Es va produir al Concili de Trento, a Itàlia (1545-1563).
 - II. Va refermar les principals creences de l'Església.
 - III. Va decidir donar una bona formació als sacerdots i que aquests fossin cèlibes (que no es casin).
 - IV. Van reformar ordes religiosos, com el dels carmelites, amb Santa Teresa de Jesús.
 - V. Van crear-ne de nous, com els Jesuïtes, amb Sant Ignasi de Loiola.

4. L'art del Renaixement

- a. Va sorgir a Itàlia i es divideix en Quattrocento (Florència, S.XV) i Cinquecento (Roma, S.XVI).
- b. L'art del Quattrocento presenta aquests trets:
 - I. Es desenvolupa gràcies al mecenatge dels Mèdici.
 - II. És una fase d'experimentació i descobriment de l'Art.
- c. L'art del Cinquecento presenta aquests trets:
 - I. Es desenvolupa gràcies al mecenatge del Papat.
 - II. És una fase de maduresa i perfeccionament artístics.

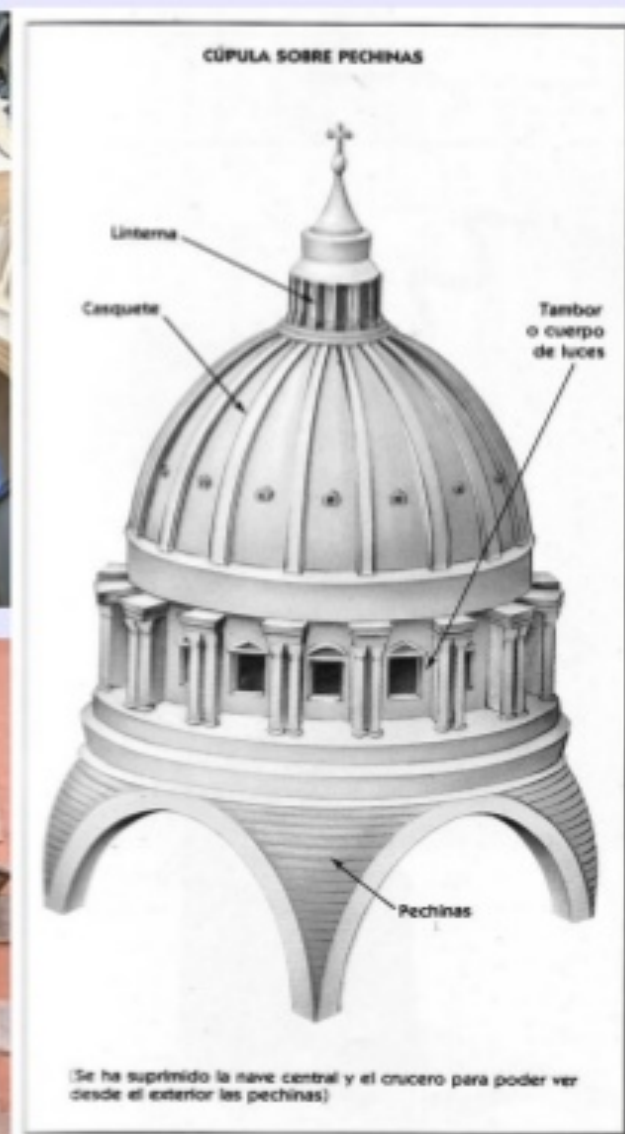
L'arquitectura del Quattrocento

1. Fan servir elements propis de l'arquitectura grecolatina o clàssica:
 - I. Arc de mig punt
 - II. Columnes
 - III. Cúpules
 - IV. Frontons triangulars a les façanes
2. Edificis adaptats a l'ésser humà
3. Harmonia, simetria i proporció

Cúpula de la Catedral de Florència, de Brunelleschi

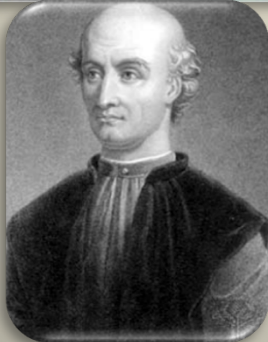
Elements arquitectònics del Quattrocento

L'arquitectura del Cinquecento

Templet de Sant Pietro in Montorio, a Roma, de Bramante.

Basílica i cúpula de Sant Pere del Vaticà, de Miquel Àngel

Villa Capra (Vincenza), d'Andrea Palladio

Escultura del Quattrocento

El David, de Donatello (Florència)

Il Condottiero Gattamelata, de Donatello (Pàdua)

Portes del Paradís, al Baptisteri (lloc on es bateja la gent) de Lorenzo Ghiberti (Florència)

Escultura del Cinquecento: Miquel Àngel (1475-1564)

La Pietat, Basílica de Sant Pere del Vaticà

El David (Florència)

Moisés, tomba del Papa Juli II, a Roma

Tombes dels germans Mèdici

De Giuliano, a l'esquerra i de Lorenzo, a la dreta, totes dues de Miquel Àngel, i situades a Florència. És un exemple d'escultura funerària.¹⁴

La pintura del Renaixement

1. Trets fonamentals

- a. Domini del color i la perspectiva, és a dir, crear en el quadre una sensació de tridimensionalitat.
- b. Sentit de l'harmonia, la proporció i la simetria.

2. Fases

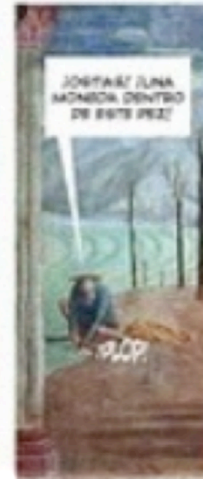
- a. Quattrocento: Masaccio, Botticelli i Fra Angelico.
- b. Cinquecento: Leonardo, Rafael i Miquel Àngel.
- c. Escola de Venècia: il Tintoretto i Ticià.

Masaccio: El Tribut del Cèsar (1427)

EL TRIBUTO DEL CÉSAR

Fra Angelico: L'anunciació (1435) Museu del Prado (Madrid)

Botticelli: El naixement de Venus (1484)

Leonardo da Vinci (1452-1519)

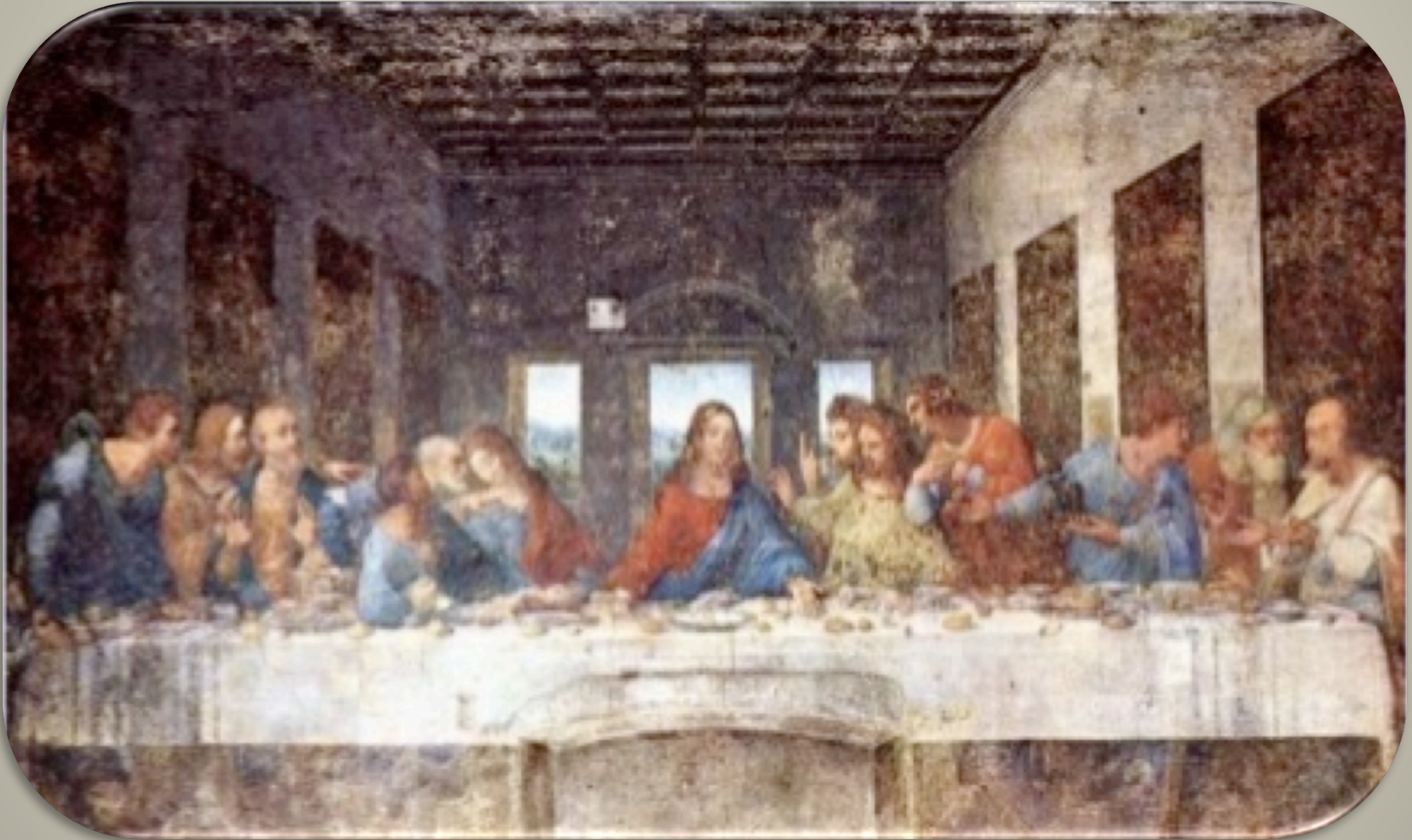

La Gioconda o Mona Lisa, sobre 1510.
Museu del Louvre (París).

La Verge de les Roques, 1486

El Sant Sopar, 1498. Rememora l'últim sopar de Jesús, que dóna lloc a la Pasqua. Per Santa Cena, lluna plena.

Rafael Sanzio (1483-1520)

L'Escola d'Atenes, 1510

Les esposalles de la Verge, 1503

Miquel Àngel: La volta de la Capella Sixtina (Sant Pere del Vaticà)

La creació d'Adam per part de Déu (fragment de la Capella Sixtina)

Pintures de la volta i tester de la Capella Sixtina (esquerra) i Judici Final (dreta)

Tintoretto (Venècia, 1518-1594)

El Lavatori dels Peus (escena bíblica), 1547

Ticià (1485-1576)

Carles V a cavall a la batalla de Mühlberg, 1548.

Danae rebent la pluja d'or, 1543.

Totes dues obres són al Museu del Prado, a Madrid.

El Renaixement a Espanya

1. Arriba cap al S. XVI, més tard que a Itàlia, i es desenvolupa sobretot en l'àmbit de l'arquitectura.
2. Hi ha tres estils arquitectònics renaixentistes:
 - I. Classicista: Palau de Carles V (Granada).
 - II. Plateresc: Universitat de Salamanca.
 - III. Herrerià: Monestir de San Lorenzo de El Escorial.
3. Hi ha un pintor d'origen italià que representa el Renaixement pictòric espanyol: El Greco.

El classicisme renaixentista

L'Alhambra i el Palau de Carles V, a Granada

Pati circular interior del Palau de Carles V, dissenyat per Pedro Machuca.

Estil plateresc (molt influït pel gòtic i específicament espanyol)

Façana de la Universitat de Salamanca. Construïda sobre el 1533. Els Reis Catòlics hi apareixen en un medalló com els principals impulsors.

Estil herrerià (Juan de Herrera)

Monestir de San Lorenzo de El Escorial (1587), on també va residir el rei espanyol Felip II

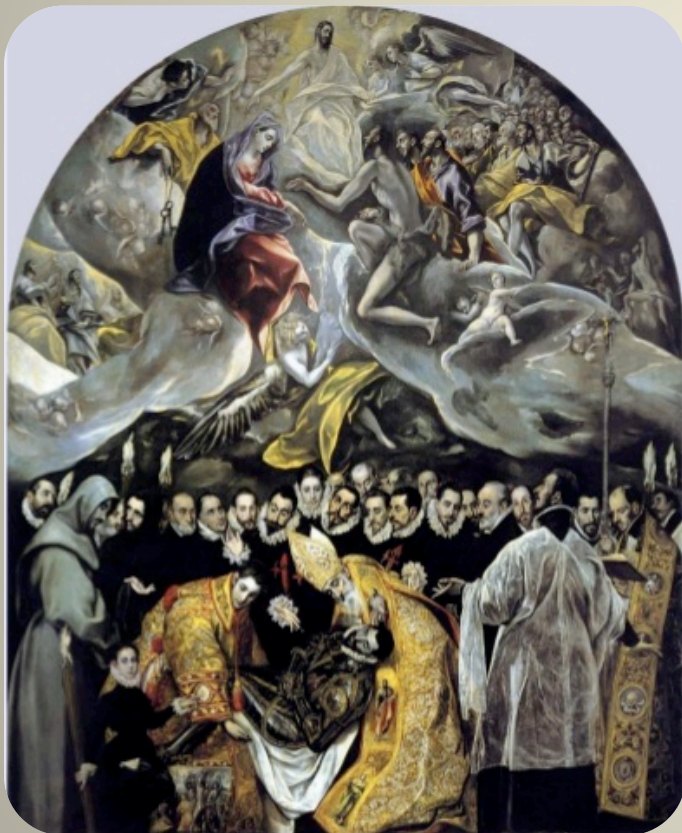

El Greco (1541-1614)

Les seves figures són molt característiques, ja que les pinta molt allargades.

L'enterrament del senyor d'Orgaz (1588). S'hi barregen el món natural i el sobrenatural.

El cavaller amb la mà al pit (1580) consisteix en el retrat d'un noble

